

2. Полонский В. М. Инновации в образовании (методологический анализ) / В. М. Полонский // Инновации в образовании. – 2007. – № 3. – С. 26–28.

3. Слостенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Слостенин, Л. С. Подымова // Педагогика. – 1997. – № 4. – С. 66–72.

Наталія Шевченко

ПЕДАГОГІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Кардинальне реформування системи освіти в Україні зумовлене соціально-економічними перетвореннями в економіці, науці, культурі й інтеграцією у світовий і європейський культурно-освітній простір значною мірою актуалізує проблеми підготовки педагогічних кадрів нової генерації. Це, у свою чергу, потребує зміни світоглядних позицій, творчого переосмислення цілей, структури, змісту та процесу педагогічної освіти, зміщення акцентів на створення умов для поступального, повноцінного, всебічного розвитку особистості майбутнього вчителя.

У Законах України «Про освіту» (1996), «Про вищу освіту» (2002), у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття) (1993), Державній програмі «Вчитель» (2002) визначається необхідність розвитку освіти на основі запровадження інноваційних технологій у підготовку педагогічних працівників [2; 5; 8]. Тому в сучасних умовах учені особливу увагу приділяють переосмисленню організації та змісту процесу загально-педагогічної підготовки майбутніх учителів. У цьому контексті актуальності набуває залучення студентів у процесі навчання до проектної діяльності.

Аналіз наукових джерел свідчить, що зараз посилилася увага вітчизняних та зарубіжних учених до проблем проектної діяльності в освіті. Теоретичні засади проектної діяльності розкриваються у дослідженнях О. Коберника, І. Ляхова, О. Пехоти, Є. Полат та інших; питання проектного навчання в загальноосвітній школі розглядаються в роботах В. Сидоренка, А. Терещука та інших; технології впровадження індивідуальних освітніх проектів у навчальний процес висвітлюються в працях Н. Альохіної, Л. Сохань та інших; особливості використання проектної діяльності в процесі підготовки студентів вищих навчальних закладів представлено у працях С. Баташової, О. Демченко, Г. Ковальчук, Л. Кравченко, О. Олексюк та інших. Разом із тим не було предметом спеціального дослідження питання педагогічного потенціалу проектної діяльності в контексті загально-педагогічної підготовки майбутніх учителів.

Під *проектною діяльністю* слід розуміти самостійну, цілеспрямовану, особистісно-та практично-орієнтовану діяльність суб'єктів навчального процесу, скеровану на мотивоване досягнення поставленої мети щодо створення навчального проекту та перспективи його практичного застосування [6, с. 33].

На основі аналізу наукових праць [1; 3; 7] з проблеми дослідження виявлено, що проектна діяльність має певні педагогічні можливості під час вивчення педагогічних дисциплін, оскільки забезпечує студентам «вільний вибір дій» (Д. Жак) та створює умови для взаєморозуміння в педагогічній підсистемі «викладач – студент» через урахування вікового і освітнього рівня тих, хто навчається (Дж. Айрінг).

На думку С. Ящука, залучення тих, хто навчається, до проектної діяльності сприяє а) формуванню умінь самостійної орієнтації в науковій, навчально-методичній і довідковій літературі: вчить здобувати потрібну інформацію самостійно; активному розвитку в тих, хто навчається, основних видів мислення; б) розвитку інтелектуальних здібностей: вчить мислити від абстрактного до конкретного; привчає до самоосвіти; дозволяє усвідомити себе творцем власної діяльності; підсиленню позитивної мотивації навчання; формуванню культури ділового спілкування; формуванню внутрішнього плану дій і його реалізації на практиці; допомагає успішній адаптації молоді до сучасних соціально-економічних умов життя [9, с. 56].

З точки зору М. Елькіна, залучення студентів у процес розробки навчальних проєктів одзволяє забезпечити: активність навіть тих студентів, які переважно мовчать; розкриття студентами власних здібностей; комфортність навчання для студентів, оскільки вони перестають боятися негативної оцінки; удосконалення комунікативних навичок; формування професіоналізму студентів уже в університетській аудиторії; розвиток здібностей, мислення; залучення студентів до розв'язання проблем, максимально наближених до професійних [4, с. 132].

Зауважимо, що освітній процес у вищому педагогічному навчальному закладі, здійснюючись з урахуванням потреб держави та суспільства, має сприяти максимальному наближенню особистості студента до реальних умов майбутньої професійної діяльності. Проектна діяльність відповідає цій вимозі, оскільки її важливою складовою є практична спрямованість на результат, що може бути отриманий у процесі розв'язання практично значущої проблеми. Цей результат можна побачити, усвідомити, використати в реальній практичній діяльності. Організація проектної діяльності в контексті загальнопедагогічної підготовки вчителя здатна не тільки стимулювати інтерес майбутніх вчителів до майбутньої педагогічної діяльності, а й сприяти формуванню у них професійної готовності до майбутньої діяльності.

Таким чином, аналіз наукових праць показав, що проектна діяльність має значні потенційні можливості для досягнення цілей та вирішення завдань, що постають перед педагогічними дисциплінами, створюючи передумови для системно-цілісного сприйняття й освоєння педагогічної дійсності на основі гуманістичних ціннісних орієнтацій, забезпечуючи не тільки засвоєння певного матеріалу, але і його рефлексивне, дослідницьке сприйняття, трансформацію в особистісний досвід. Водночас саме залучення до проектної діяльності стимулює інтерес майбутніх педагогів до визначеної ними проблеми навчального проєкту з питань освітньої практики, оволодіння необхідними знаннями, уміннями і навичками для її вирішення, практичного застосування отриманих результатів, сприяє формуванню у них професійної готовності до педагогічної діяльності.

Список використаної літератури

1. Бем И. Продуктивное обучение : слагаемые системы / И. Бем // Новые ценности образования : продуктивное образование. – 1999. – № 14. – Вып. 9. – С. 59 – 70.
2. Державна програма «Вчитель» // Освіта України. – 2002. – 2 квітня (№27). – С. 1–6.
3. Дубасенюк О. А. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної професії : монографія / О. А. Дубасенюк // Професійна підготовка педагогічних працівників : наук.-метод. зб. – Житомир, 2000. – 270 с.
4. Елькін М. В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії засобами проектної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Елькін Марк Веніамінович. – Бердянськ. – 2004. – 199 с.
5. Законодавство України про освіту : збірник законів. – К. : Парламентське видання, 2002. – 159 с.
6. Зосименко О. В. Компетентнісний підхід в організації проектної діяльності майбутніх педагогів / О. В. Зосименко // Наука, освіта, суспільство очима молодих : матеріали 1-ї між нар. наук.-практ. конф., 15–16 травня 2008. – Рівне, 2008. – С. 32–33.
7. Карбованець О. Метод проєктів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів / Карбованець О., Куруц Н., Голуб Н. // Науковий вісник Ужгородського нац. ун-ту. Сер. Педагогіка. Соціальна робота. – 2008. – № 15. – С. 80–85.
8. Національна доктрина розвитку освіти у XXI столітті // Освіта. – 2002. – 24 квітня – 1 травня (№ 26). – С. 2–4.
9. Яшук С. М. Організація проектно-технологічної діяльності учнів основної школи на уроках трудового навчання : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Яшук Сергій Миколайович. – Умань. – 2004. – 180 с.